
ارتباط ویژگی‌های دموگرافیک با سبک رهبری مربیان رشته‌های منتخب ورزشی استان البرز

یحیی شاهسون^۱، دکتر فرشاد تجاری^۲، دکتر عباس خدایاری^۳

ص.ص: ۹۱-۷۶

تاریخ دریافت: ۹۴/۲/۷

تاریخ تصویب: ۹۴/۸/۱۶

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه ویژگی‌های دموگرافیک و سبک رهبری مربیان انجام گرفت. جامعه آماری پژوهش شامل؛ مربیان ۹ رشته ورزشی فوتبال، والیبال، تکواندو، آمادگی جسمانی، کیک بوکسینگ، تنیس روی میز، شنا، کاراته و بسکتبال در استان البرز بود که ۳۷۱ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی به عنوان نمونه تعیین شدند. ابزار پژوهشگر شامل؛ پرسشنامه سبک رهبری لوتانز برای تعیین سبک رهبری انسانگرا و وظیفه‌گرا و پرسشنامه مشخصات دموگرافیک بود که روایی آنها را متخصصان مدیریت ورزشی تایید کردند. پایایی مقیاس‌های پرسشنامه پس از انجام گرفتن پیش‌آزمون و با استفاده از آماره آلفای کرنباخ مورد تایید قرار گرفت. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی از نرم‌افزار SPSSwin16 استفاده شد، در بخش آمار توصیفی آماره‌هایی مانند؛ میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی، تحلیل رگرسیون و تحلیل واریانس چند متغیره مورد بهره‌برداری قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که متغیرهای جنس، تحصیلات، رشته ورزشی، سابقه قهرمانی، درجه مربیگری، سطح مربیگری، سابقه ورزشی و مدت مربیگری به صورت معنی‌داری با سبک رهبری انسانگرا و متغیرهای جنس، سن، رشته ورزشی، گروه سنی ورزشکاران مورد مربیگری، سابقه قهرمانی، تحصیلات و مدت مربیگری با سبک رهبری وظیفه‌گرا ارتباط دارد و متغیرهای گروه سنی ورزشکاران مورد مربیگری و سن مربی با سبک رهبری انسانگرا و سطح مربیگری با سبک رهبری وظیفه‌گرا رابطه ندارند.

واژه‌های کلیدی: سبک رهبری، ویژگی‌های دموگرافیک، مربیان ورزشی

---

۱ کارشناس ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

۲ استاد دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز

۳ استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

سبک مدیریت یک مدیر تا حدودی مبین یک سلسله مفروضاتی است که آن مدیر درباره مدیریت دارد. این مفروضات طرز تفکر و رفتار او را در مقابله با روابط تولید بازده و افراد تا حدودی آشکار می‌سازند؛ از این رو، شناخت شیوه‌های مدیریت نظریه‌ها و مبانی فکری مدیریت و رهبری و همچنین خصایص رفتاری و شخصیتی مدیران ضرورت پیدا کرده است. از سوی دیگر، برخی معتقدند که پیروزی یا شکست فرد تنها به سبک او وابسته نیست؛ بلکه به شرایطی که آن سبک در آن اعمال می‌شود نیز مربوط است (۶).

صاحب‌نظران در مورد حرفه مربیگری و ویژگی‌های آن مطالب متنوع و گوناگونی را ارائه کرده‌اند و نویسندگان کتاب‌های روانشناسی ورزشی نیز هر کدام، بخشی از مطالب خود را به بحث درباره این حرفه دشوار و جذاب اختصاص داده‌اند. مارتنز (۱۹۹۰) در کتاب راهنمای مربیان در زمینه روانشناسی ورزشی می‌گوید: مربیگری شغلی متفاوت با سایر مشاغل است و آنچه از مربی انتظار می‌رود این است که انسان‌های نجیب و خوبی را به جامعه تحویل دهد. این حرفه، حرفه مددکارانه است و باید نیز چنین باشد. مربیگری یعنی مایه گذاشتن از انرژی، دانش، مهارت و معرفت (۱۳). مربیان محور اصلی و رکن مهم تیم‌های ورزشی هستند. در بین سه عامل ورزشکار، مربی و تماشاگر، مربی در رهبری تیم به عنوان یک سازمان دهنده قوی و زیر بنای هر پیشرفت مطرح است (۸). مربی باید بتواند در مواقع گوناگون از عهده ایفای نقش‌های بسیاری برآید. مربی به عنوان یک انگیزاننده، راه‌ها و روش‌های مطمئن، موثر و قطعی را برای پیشرفت ورزشکاران ایجاد می‌کند. او به عنوان برقرارکننده نظم سیستمی را به منظور پاداش و تنبیه ورزشکاران به وجود می‌آورد. به عنوان یک مدیر و گرداننده امر، تیمش را به شیوه خوب و منظم سازماندهی می‌دهد (۳). مربی باید بتواند از عهده ایفای نقش‌هایی چون؛ معلم، ناظم، فروشنده، روابط عمومی، راهنما و مشاور، دیپلمات، سازمان دهنده، کاراگاه، روان شناس،

قاضی، وهیأت منصفه، رهبر، دیکتاتور، سیاستمدار، هنر پیشه، سرمایه گذار، کارگردان، مدیریت تجهیزات، تمرین دهنده و... برآید (۴).

یافته‌های پژوهش نظرالدین (۲۰۰۹) نشان داد که دانشجویان بسکتبالیست بیشتر از سبک رهبری تمرین و آموزش استقبال می‌کنند تا سبک دمکراتیک. و دیگر سبک‌ها.

یافته‌های فرونتیرا (۲۰۰۶) نشان داد که بین ارزیابی مربیان از سبک رهبری خود و ارزیابی بازیکنان از سبک رهبری مربیان تفاوت وجود دارد

یافته‌های نظر الدین (۲۰۰۹)، لام (۲۰۰۷) و حسینی (۲۰۰۹) نشان داد که ورزشکاران به درجه‌های بالاتری از سبک‌های مربیگری حمایتی و بازخورد مثبت نیاز دارند و مربیان باید سبک‌های مربیگری مشارکتی را در مورد بازیکنان اعمال کنند. در پژوهش دیگری، مظفری و همکاران (۱۳۸۴) در مورد ارتباط سبک رهبری مربیان تیم‌های ملی کشتی جهان با میزان نگرش موفقیت آنان مطالعه‌ای انجام دادند و به این نتیجه رسیدند که: ۱- حدود ۶۲ درصد مربیان کشتی جهان از نظر سبک رهبری انسان‌گرایی در سطح ضعیف و ۳۸ درصد بقیه در سطح متوسط هستند. ۲- حدود ۲۲/۵ درصد مربیان از نظر سبک رهبری وظیفه‌گرایی در سطح عالی و ۶۵ درصد در سطح متوسط و حدود ۳ درصد در سطح ضعیف قرار دارند (۱۴). از خصوصیات رهبری که در شیوه عملکرد مربیان ورزشی اهمیت دارند، می‌توان به ویژگی‌های دموگرافیک یا فردی اشاره کرد.

ویژگی‌هایی همچون؛ سن، جنسیت، مدرک تحصیلی، رشته ورزشی گروه سنی ورزشکاران مورد مربیگری، سطح مربیگری، سابقه ورزشی و سابقه قهرمانی از جمله ویژگی‌هایی هستند که بر عملکرد مدیران و مربیان ورزشی اثر می‌گذارند؛ هرچند که در این زمینه پژوهش‌های گوناگون، نتایج متفاوتی را نشان داده‌اند؛ ولی با توجه به اهمیت موضوع بایستی مورد بررسی و پژوهش قرار گیرند. از پژوهش‌های گوناگون چنین بر می‌آید که توانایی‌های فردی و مهارت‌های شخصی و شخصیتی افراد- بویژه مدیران- نقش موثری بر الگوهای رفتاری آنان در سازمان‌ها دارد و از مهمترین ضرورت‌ها و ملزومات

مدیریت در سطوح گوناگون سازمان به شمار می‌آید. یکی از ویژگی‌های مورد نظر در مدیریت سن افراد است. سنین ۱۹-۳۵ سالگی را سن جوانی نام نهاده‌اند. سنین ۳۵-۵۰ سال را سنین میانسالی و سنین ۵۰ سال به بالا را کهنسالی دانسته‌اند که کم و بیش ویژگی‌های آنها مشابه است. در این مورد برخی معتقدند عملکرد رهبران جوان‌تر از عملکرد افراد سالمند و با تجربه بهتر است و کارایی مطلوب‌تری دارند. در مورد مدرک تحصیلی و تحصیلات دانشگاهی عنوان شده که زمینه‌های تغییر ونو آوری در مدیران دارای تحصیلات دانشگاهی از مدیرانی که فاقد آن هستند، به مراتب بهتر و مناسب‌تر است (۶). درباره سابقه مدیریت آرای متضادی وجود دارد، در این مورد گفته شده که سابقه مدیریت و تجربه قدرت پیش بینی را افزایش می‌دهد، رهبران با تجربه همواره آنچه را که در کمین سازمان است می‌بینند و خود را برای مقابله با آن آماده می‌کنند؛ همچنین می‌توان گفت که به طور کلی زمان و تجربه، نفوذ و کنترل رهبری را بالا می‌برد؛ یعنی موقعیتی که فقط برای رهبری بی‌تجربه مناسب است، برای رهبر با تجربه بسیار مناسب است، و موقعیتی که برای رهبر با تجربه نسبتاً مناسب است برای رهبر بی‌تجربه نامناسب است. از سوی دیگر، گفته شده که گذشت زمان به تنهایی (که به نوعی آن را سابقه خدمت می‌گویند) نمی‌تواند تعیین کننده سبکی در مدیریت مدیران باشد. آنچه که نکته مهم است رویداد و حوادثی است که در زمان به وقوع می‌پیوندد و این خود یک موضوع فرهنگی است گاهی حتی این سابقه خدمت در کارایی مدیران نیز بی‌تأثیر بوده است (۶). در مورد سابقه ورزشی، بنی نصرت و مهری (۱۳۸۵) در پژوهش خود آورده‌اند که میانگین سابقه مربیان کشتی استان آذربایجان شرقی ۱۵/۱ سال بوده؛ در زمینه تحصیلات و مدرک تحصیلی مدیران مدارس اظهار داشته‌اند که اگرچه خودشان توانایی ایفای نقش مدیریت را بیشتر پس از انتصاب کسب کرده‌اند، با این وجود، تحصیلات عالی در زمینه مدیریت عامل مهم و اثر بخشی آنان بوده است و به نظر آنان، سابقه تدریس در توسعه مهارت برای ایفای موفقیت آمیز نقش مدیریت مدرسه اهمیت چندانی ندارد. جباری (۱۳۷۹) در پژوهش خود در زمینه سبک رهبری شیوه عملکرد مربیان

فوتبال باشگاه‌های دسته نخست و دوم کشور، عنوان می‌کند به جز در مورد سابقه بازیگری بین سایر ویژگی‌های فردی آزمودنی‌ها (سن، مدرک تحصیلی، سابقه مربیگری تعداد کلاس‌های توجیهی گذرانده و درجه مربیگری) با وضعیت سبک رهبری انسان گرایی آزمودنی‌ها رابطه معنی‌داری مشاهده نشد. بین ویژگی‌های فردی با وضعیت سبک رهبری وظیفه‌گرا رابطه معنی‌داری مشاهده نشد (۳). نتایج مطالعات ماهر (۱۹۹۷) بورک و کالینز (۲۰۰۲) و درسکات (۲۰۰۲) نشان دادند که مدیران و کارمندان زن بیشتر دارای سبک رهبری مشارکتی هستند با توجه به نتایج متضادی که از پژوهش فوق به دست آمده است، این پژوهش در پی آن است که آیا هر یک از این ویژگی‌ها ی فردی (سن، جنسیت، تحصیلات، رشته ورزشی، سابقه قهرمانی، درجه مربیگری، سطح مربیگری، سابقه ورزشی و مدت مربیگری) می‌توانند در انتخاب سبک رهبری از سوی مربیان ورزشی نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشند؟

روش پژوهش

این پژوهش با توجه به هدف، از نوع پژوهش‌های کاربردی و از لحاظ گردآوری داده‌ها، جزو پژوهش‌های توصیفی (غیرآزمایشی) و از شاخه مطالعات میدانی به شمار می‌آید که به روش همبستگی انجام شده است. آزمودنی‌های جامعه آماری این پژوهش را مربیان ۹ رشته ورزشی فوتبال، والیبال، تکواندو، آمادگی جسمانی، کیک بوکسینگ، تنیس روی میز، شنا، کراته و بسکتبال استان البرز تشکیل می‌دهند (جدول ۱). حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۷۱ نفر تعیین شد. در پژوهش حاضر روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده قرار گرفت. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، از جمله پرسشنامه‌های مورد استفاده؛ پرسشنامه ویژگی‌های دموگرافیک (شامل؛ سن، جنسیت، مدرک تحصیلی، رشته ورزشی، گروه سنی ورزشکاران مورد مربیگری، سطح مربیگری، سابقه ورزشی و سابقه قهرمانی) است و نیز از پرسشنامه سبک رهبری لوتانز (۱۹۸۵) می‌توان یاد کرد که

برای سنجش سبک رهبری مورد استفاده قرار می‌گردد. گویه‌های مربوط به سبک رهبری وظیفه‌گرا و انسانگرا شامل ۴۰ گویه است که برای اندازه‌گیری هر یک از گویه‌ها از طیف لیکرت ۵ قسمتی (۱= هرگز، ۲= به ندرت، ۳= گاهی، ۴= غالباً و ۵= همیشه) مورد استفاده گرفت. به منظور جهت سنجش میزان اعتبار پرسشنامه پس از تهیه آن، از آرا و پیشنهادهای پانل متخصصان و استادان تربیت بدنی استفاده شد. برای سنجش اعتبار پرسشنامه تهیه شده با بهره‌گیری از یک آزمون پیش‌آهننگ مربیان رشته‌های مختلف ورزشی که در خارج از نمونه آماری مورد مطالعه پژوهش بودند، تعداد ۳۰ نسخه از آن را تکمیل کردند. سرانجام براساس ضریب آلفای کرونباخ به دست آمده (۰/۷۵) پایایی ابزار اندازه‌گیری در حد قابل قبولی به دست آمد.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی نرم‌افزار SPSSwin16 مورد استفاده گرفت که در بخش آمار توصیفی از آماره‌هایی همچون؛ میانگین و انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی از شاخص آماری رگرسیون به منظور پیش بینی تاثیر متغیرهای ملاک و پیش بین بر یکدیگر بهره گرفته شد.

نتایج و یافته‌ها

یافته‌های توصیفی

از نظر جنس، ۵۷ درصد آزمودنی‌ها مرد و ۴۳ درصد زن بودند، از نظر سن، گروه سنی ۲۰-۳۰ سال با ۴۴/۷ درصد، بیشترین و گروه سنی بالای ۵۱-۶۰ سال، کمترین، از نظر تجربه مربیگری، مربیان با تجربه زیر ۴ سال با ۳۴/۲ درصد بیشترین و مربیان با تجربه بالای ۱۳ سال با ۲۰ درصد کمترین بودند؛ از نظر میزان تحصیلات، مربیان دارای مدرک لیسانس با ۳۹/۹ درصد بیشترین و مربیان دارای مدرک دکتری با ۱/۳ درصد کمترین فراوانی را داشتند؛ از نظر رشته ورزشی مربیان بسکتبال با ۱۳/۷ درصد بیشترین و مربیان

آمادگی جسمانی با ۸/۶ درصد کمترین؛ از نظر درجه مربیگری، مربیان دارای مدرک مربیگری درجه ۳ با ۵۵ درصد فراوانی بیشترین و مربیان دارای مدرک مربیگری درجه بین المللی، با ۹/۴ درصد کمترین؛ از نظر سابقه ورزشی، ۹۸ درصد از مربیان دارای سابقه ورزشی و ۲ درصد فاقد سابقه ورزشی بودند؛ از نظر سابقه قهرمانی ۸۱ درصد مربیان دارای مقام قهرمانی بودند و ۱۹ درصد مربیان سابقه قهرمانی نداشتند.

یافته‌های استنباطی

۱- تأثیر ویژگی‌های دموگرافیک بر سبک رهبری انسانگرایی مربیان

به جهت بررسی اینکه کدام یک از متغیرهای پژوهشی (جنسیت، سن، میزان تحصیلات، میزان تجربه، نوع رشته، درجه کارت مربیگری، سابقه ورزشی، سابقه قهرمانی، گروه سنی ورزشکاران و سطح مربیگری) تبیین و پیش بینی کننده سبک رهبری انسانگرایی است، از تحلیل رگرسیون استفاده کردیم. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد (جدول شماره ۱) که ۱۸٪ از تغییرات متغیر سبک رهبری انسانگرا از روی متغیرهای پژوهشی قابل تبیین است. ($R^2=0/18$).

جدول (۱) نتایج تحلیل رگرسیون

R^2	متغیرها	
۰/۱۸	سبک رهبری انسانگرایی	جنسیت، سن، میزان تحصیلات، میزان تجربه، نوع رشته، درجه کارت مربیگری، سابقه ورزشی، سابقه قهرمانی، گروه سنی ورزشکاران و سطح مربیگری

بر اساس مدل رگرسیونی پیش بین سبک رهبری انسانگرا از روی ویژگی‌های دموگرافیک می‌توان نتیجه گرفت که متغیرهای تحصیلات و گروه سنی ورزشکاران در سطح $(P \leq 0/01)$ و درجه مربیگری، سطح مربیگری و جنس در سطح $(P \leq 0/05)$ باتوجه به ضرایب رگرسیون (بتا) محاسبه شده به صورت معنی‌داری در تبیین سبک رهبری انسانگرا مؤثر است و متغیرهای میزان تجربه، نوع رشته ورزشی، مدت مربیگری، سابقه ورزشی، سابقه قهرمانی $(P > 0/05)$ باتوجه به ضرایب رگرسیون (بتای) محاسبه شده به صورت معنی‌داری در تبیین سبک رهبری انسانگرا مؤثر نیست. جدول (۲)

جدول ۲) آزمون ضرایب رگرسیونی بتا: متغیرهای تبیین کننده سبک رهبری انسانگرا

منابع تغییر	ضرایب رگرسیون غیر استاندارد (B)	انحراف استاندارد	ضرایب رگرسیون استاندارد (B)	T	سطح معنی داری
مقدار ثابت	۴۳,۶۷۰	۲,۹۹۸		۱۴,۵۶۹	۰/۰۰۰
جنس	۱,۴۳۰	۰,۵۷۹	۰,۱۵۰	۲,۴۶۹	۰/۰۱۴
سن	-۰,۶۲	۰,۰۵۲	-۰,۱۲۲	-۱,۱۸۲	۰/۲۳۸
تحصیلات	۰,۷۷۴	۰,۲۴۴	۰,۱۸۸	۳,۱۶۹	۰/۰۰۲
رشته ورزشی	۰,۰۸۲	۰,۱۰۲	۰,۰۴۵	۰,۸۰۳	۰/۴۲۳
درجه مربیگری	۰,۷۷۸	۰,۳۸۵	۰,۱۷۱	۲,۰۲۳	۰/۰۴۴
مدت مربیگری	۰,۰۹۱	۰,۰۶۱	۰,۱۶۵	۱,۴۷۸	۰/۱۴۱
گروه سنی	-۰,۹۴۶	۰,۳۱۵	-۰,۱۹۲	-۳,۰۰۴	۰/۰۰۳
سطح مربیگری	-۱,۴۰۳	۰,۶۸۰	-۰,۱۲۷	-۲,۰۶۳	۰/۰۴۰
سابقه ورزشی	-۱,۷۵۴	۰,۲۵۳	-۰,۰۴۴	-۰,۷۷۹	۰/۴۳۷
سابقه قهرمانی	-۰,۴۶۱	۰,۷۸۰	-۰,۰۳۶	-۰,۵۹۱	۰/۵۵۵

۲- ارتباط ویژگی‌های دموگرافیک با سبک رهبری وظیفه‌گرایی مربیان

برای بررسی اینکه کدامیک از متغیرهای پژوهشی (جنسیت، سن، میزان تحصیلات، میزان تجربه، نوع رشته، درجه کارت مربیگری، سابقه ورزشی، سابقه قهرمانی، گروه سنی ورزشکاران و سطح مربیگری) تبیین و پیش‌بینی‌کننده سبک رهبری وظیفه‌گرایی است، از تحلیل رگرسیون استفاده شد. نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد (جدول ۳) که ۰/۱۰۵٪ از تغییرات متغیر سبک رهبری وظیفه‌گرایی از روی متغیرهای پژوهشی قابل تبیین است. ($R^2=0/105$).

جدول ۳) نتایج تحلیل رگرسیون

R ^۲	متغیرها	
۰/۱۰۵	سبک رهبری وظیفه‌گرایی	جنسیت، سن، میزان تحصیلات، میزان تجربه، نوع رشته، درجه کارت مربیگری، سابقه ورزشی، سابقه قهرمانی، گروه سنی ورزشکاران و سطح مربیگری

بر اساس مدل رگرسیونی پیش‌بین سبک رهبری وظیفه‌گرایی از روی ویژگی‌های دموگرافیک نتیجه می‌گیریم که متغیر درجه کارت مربیگری، در سطح ($P \leq 0/01$) و سن در سطح ($P \leq 0/05$) با توجه به ضرایب رگرسیون (بتای) محاسبه شده به صورت معنی‌داری در تبیین سبک رهبری وظیفه‌گرا موثر است و متغیرهای جنس، رشته ورزشی، گروه سنی، سابقه ورزشی، سابقه قهرمانی، سطح مربیگری تحصیلات، مدت مربیگری ($P > 0/05$) با توجه به ضرایب رگرسیون (بتای) محاسبه شده به صورت معنی‌داری در تبیین سبک رهبری وظیفه‌گرا موثر نیست. جدول (۴)

جدول ۴) آزمون ضرایب رگرسیونی بتا: متغیرهای تبیین کننده سبک رهبری وظیفه گرای

منابع تغییر	ضرایب رگرسیون غیر استاندارد (B)	انحراف استاندارد	ضرایب رگرسیون استاندارد (B)	t	سطح معنی داری
مقدار ثابت	۷۲,۰۵۳	۶,۰۲۲		۱۱,۹۶۶	۰/۰۰۰
جنس	۸۰۳	۱,۰۴۷	۰/۰۵۰	۰.۷۶۷	۰/۴۴۴
سن	-۱۹۹	۰.۹۴	-۲۳۰	-۲,۱۱۸	۰/۰۳۵
تحصیلات	۰.۱۱۳	۰.۴۴۵	۰.۱۶	۰.۲۵۵	۰/۷۹۹
رشته ورزشی	-۱۸۸	۰.۱۸۷	-۰.۶۰	-۱,۰۰۵	۰/۳۱۶
درجه مربیگری	۲,۴۶۸	۰.۶۸۰	۰.۳۲۲	۳,۶۳۰	۰/۰۰۰
مدت مربیگری	۰.۹۵	۰.۱۰۷	۰.۱۰۲	۰.۸۹۱	۰/۳۷۴
گروه سنی	-۱۸۶	۰.۵۸۷	-۰.۲۲	-۰.۳۱۷	۰/۷۵۱
سطح مربیگری	-۴۲۱	۱,۲۰۹	-۰.۲۳	-۰.۳۴۸	۰/۷۲۸
سابقه ورزشی	-۱۱۱	۴,۶۰۵	-۰.۰۱	-۰.۲۴	۰/۹۸۱
سابقه قهرمانی	۸۸۱	۱,۴۴۲	۰.۳۹	۰.۶۱۱	۰/۵۴۲

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر به منظور بررسی ارتباط بین سبک رهبری و ویژگی‌های دموگرافیک مربیان رشته‌های منتخب ورزشی انجام گردید، به عبارتی با شناخت از عوامل دموگرافیک مربیان، انتظار چه نوع سبک رهبری از آنان خواهیم داشت؟ و همچنین جهت رهبری یک تیم با سبک رهبری وظیفه گرا و انسانگرا در پی مربیانی خواهیم بود که ویژگی‌های دموگرافیک مربوط به آن سبک رهبری را داشته باشند بر این اساس، می‌توان در سازماندهی موفق یک تیم و گزینش افراد مناسب یک گام اساسی را برداشت و در نتیجه

راهنمایی خواهد بود در جهت کسب نتایج بهتر یک تیم و یا باشگاه به عنوان یک سازمان ورزشی کوچک. در یک نتیجه‌گیری کلی یافته‌های پژوهش حاضر عنوان می‌کند که متغیرهای جنس، تحصیلات، رشته ورزشی، سابقه قهرمانی، درجه مربیگری، سطح مربیگری، سابقه ورزشی، و مدت مربیگری به صورت معنی‌داری در تبیین سبک رهبری انسانگرا و متغیرهای جنس، سن، رشته ورزشی، گروه سنی ورزشکاران مورد مربیگری، سابقه قهرمانی، تحصیلات و مدت مربیگری در تبیین سبک رهبری وظیفه‌گرا مؤثر هستند و متغیرهای گروه سنی ورزشکاران مورد مربیگری و سن در تبیین سبک رهبری انسانگرا و سطح مربیگری در تبیین سبک رهبری وظیفه‌گرا مؤثر نیستند.

با توجه به اینکه از شاخص آماری رگرسیون به منظور پیش بینی تأثیر متغیرهای ملاک و پیش بین بر یکدیگر استفاده شده و همین طور پس از مقایسه کردن با یافته‌های مشابه در سایر پژوهش‌ها می‌توان چنین گفت که رابطه بسیار قوی و بالایی در برخی از ویژگی‌ها وجود دارد و لذا می‌توان پیش بینی کرد که یک مربی با ویژگی‌های خاص در مراجعه با ورزشکاران از چه نوع سبک رهبری استفاده خواهد کرد؟

در این بخش، نتایج به دست آمده از این پژوهش با نتایج پژوهش‌های مشابه سایر پژوهشگران با همدیگر مقایسه شده‌اند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین جنسیت و سبک رهبری وظیفه‌گرا رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد که با نتایج مطالعات ماهر (۱۹۹۷) بورک و کالینز (۲۰۰۲) و درسکات (۲۰۰۲) و تاتلا و همکاران (۲۰۱۲) همسوست؛ زیرا آنان نشان دادند که مدیران و کارمندان زن در بیشتر مواقع دارای سبک رهبری مشارکتی هستند. علت این امر ممکن است به ساختار شخصیتی زنان مرتبط باشد که به علت روحیه عاطفی خود از حداکثر تعامل استفاده می‌کنند. از سویی، نتایج این پژوهش با یافته‌های باربارا پوندر (۱۹۹۶) و پژوهش‌های حمیدی (۱۳۷۴) همسویی ندارد؛ زیرا آنان اظهار داشتند که بین سبک رهبری و جنسیت رابطه معنی‌دار وجود ندارد. دلیل آن ممکن است تفاوت بین ساختار و به تبع آن تفاوت در انجام دادن وظایف

خواسته شده سازمان‌هایی باشد که پژوهش در آنها صورت گرفته است. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین سبک رهبری وظیفه‌گرا و سن مربیان رابطه معنی دار و مثبتی وجود دارد که نتایج با یافته‌های هرسی و بلانچارد (۱۹۹۹)؛ رخ بخش (۱۳۷۳)؛ کاترین و اسکراگز (۱۹۹۴) و تاتلا و همکاران (۲۰۱۲) همسو است؛ علت آن ممکن است بالارفتن سن و کسب تجربه‌های بیشتر فرد و در نتیجه کسب اعتماد به نفس بیشتر و واقف بودن به مسائل و پذیرش بیشتر از سوی شاگردان باشد. همچنین نتایج با یافته‌های رضانی نژاد و همکاران (۱۳۸۹) و یافته‌های برگ (۱۹۹۲) مغایرت دارد که ممکن است دلیل آن تفاوت در گروه‌هایی باشد که مربیان یا مدیران با آنان سر و کار داشته‌اند. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین میزان تحصیلات و استفاده از سبک رهبری وظیفه‌گرا در جامعه تحت بررسی رابطه معنی‌داری وجود ندارد که نتایج حاصل از این پژوهش‌ها با نتایج یافته‌های خسروی زاده (۱۳۷۵) همخوان است، زیرا بیان می‌دارد که بین سبک‌های رهبری و ویژگی‌های فردی (از جمله سن، جنس، سطح تحصیلات) رابطه معنی‌داری وجود ندارد. و با نتایج ممتحن فخرایی (۱۳۷۳) همسو نیست زیرا نشان داد که مدیران لیسانس و فوق لیسانس به استفاده از سبک‌های آزاد منشانه و مدیران دیپلم و فوق دیپلم به استفاده از سبک‌های آمرانه تمایل دارند که علت همسو نبودن این پژوهش‌ها ممکن است به خاطر مرتبط نبودن تحصیلات شرکت کنندگان با دانش مدیریت باشد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین سبک رهبری وظیفه‌گرا و رشته ورزشی رابطه معنی‌داری وجود دارد و با نتایج پژوهش مظفری و همکاران (۱۳۸۴) همسو است؛ زیرا آنان بیان داشتند که بین سبک رهبری وظیفه‌گرای مربیان کشتی جهان تفاوت معنی‌داری وجود دارد علت این همسویی ممکن است به نوع ورزش‌ها و سطح مهارت و پختگی ورزشکاران مربوط باشد و با نتایج پژوهش بنی نصرت و مهری (۱۳۸۴) مغایر است؛ زیرا آنان بیان داشتند بین سبک‌های رهبری مربیان کشتی آذربایجان شرقی تفاوت معنی‌دار وجود ندارد. با توجه به اینکه در انتخاب سبک‌های رهبری مربیگری، زمان، محل، نوع رشته ورزشی و وضعیت ورزشکاران از اهمیت بسیاری برخوردار است، شاید بتوان یکی از دلایل

این ناهمخوانی را به نوع رشته ورزشی مربوط دانست. یافته‌های این پژوهش نشان داد که بین درجه کارت مربیگری و سبک رهبری وظیفه‌گرایی مربیان رابطه معنی‌داری وجود دارد با نتایج تحقیقی که همسو با نتایج این تحقیق باشد یافت نشد و این با نتایج پژوهش بنی‌نصرت و مهری (۱۳۸۴) که بیان داشتند بین مدرک مربیگری و سبک رهبری مربیان کشتی رابطه معنی‌دار وجود ندارد، مغایر است. با توجه به اینکه هرچه درجه کارت مربیگری بالا تر می‌رود، توقع داریم که میزان آموخته‌ها و تجربه مربیگری نیز افزایش یابد؛ لذا این عامل در انتخاب نوع سبک بی‌تاثیر نخواهد بود و دلیل عدم همسویی ممکن است به خاطر تفاوت در رشته‌های ورزشی و تفاوت در ویژگی‌های دیگری (همچون زمان، محل و وضعیت ورزشکاران) باشد. نتایج این پژوهش بیان می‌دارد که بین مدت مربیگری و سبک رهبری وظیفه‌گرایی رابطه معنی‌دار وجود دارد. در این زمینه جباری و همکاران (۱۳۷۹) و ماجدی (۱۳۸۷) که سبک‌های رهبری در رشته فوتبال را بررسی کرده‌اند نتیجه گرفتند که بین سبک رهبری و مدت مربیگری رابطه معنی‌دار وجود ندارد و این نتیجه با یافته‌های این پژوهش همخوانی ندارد که علت آن ممکن است به نوع رشته ورزشی مرتبط باشد زیرا در پژوهش اخیر فقط به یک رشته خاص پرداخته شده است. نتایج پژوهش نشان داد که رابطه معنی‌داری بین سبک رهبری وظیفه‌گرا و سابقه ورزشی وجود ندارد و این با یافته‌های جباری و همکاران (۱۳۷۹) همسوست. که امکان دارد علت آن بیشتر به شخصیت افراد و تعاملاتی که فرد طی دوران ورزشی با آن مواجه است وابسته باشد و با یافته‌های پژوهش ماجدی (۱۳۸۷). مغایر است زیرا او بیان می‌دارد که ارتباط نزدیکی بین سابقه ورزشی و سبک وظیفه‌گرایی وجود دارد. که علت مغایرت ممکن است به دلیل غیر همسان بودن گروه‌ها و تنوع رشته و شرایط پژوهش باشد. یافته‌های این پژوهش نشان داد رابطه معنی‌داری بین سبک رهبری وظیفه‌گرا و سابقه قهرمانی وجود دارد که با یافته‌های پژوهش بنی‌نصرت و مهری (۱۳۸۴) همسوست؛ زیرا آنان بیان داشتند که بین عناوین تیمی با سبک رهبری وظیفه‌گرا رابطه معنی‌دار وجود دارد؛ همچنین در پژوهش‌های سرپا، پاتاکو و

سنتوس (۱۹۹۱)؛ ماتل، برانل و اسپلازانی (۱۹۹۱)؛ لنینگ (۱۹۷۹) و شهلائی (۱۳۸۳) نیز این ارتباط معنی‌دار به دست آمد که علت آن ممکن است به تاثیر سوابق قهرمانی مربوط باشد زیرا این سوابق که مستلزم داشتن مهارت بالا در تصمیم‌گیری فرد و میزان پذیرش شاگردان است. پیشنهاد می‌شود برای ارتقای سطح آمادگی مربیان از سبک‌های رهبری، دوره‌های آموزشی برگزار شود. به نظر می‌رسد یک مربی ورزشی با توجه به آگاهی از توانایی‌های خود و سطح زیر دستان و شرایط هر تیم باید از سبک‌های مدیریتی گوناگون و مناسب استفاده کند، مدیران هر تیم باید با توجه به سطح بازیکنان تیم خود از مربیانی با سبک رهبری مناسب آن گروه بهره گیرند.

منابع

۱. انشل، مارک اچ (۱۳۸۰)، "روانشناسی ورزش از تئوری تا عمل"، ترجمه سید علی اصغر مسدد، انتشارات اطلاعات.
۲. بنی نصرت، ایوب. (۱۳۸۵). "بررسی رابطه سبک‌های رهبری وظیفه‌گرا و انسان‌گرا با میزان موفقیت کشتی آذربایجان شرقی"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه ارومیه
۳. جباری، غلامرضا وهمکاران (۱۳۷۹). "بررسی سبک رهبری و توانایی‌ها و نحوه عملکرد مربیان فوتبال باشگاه‌های دسته اول و دوم کشور (جام آزادگان)"، نشریه حرکت شماره ۶. ص ص: ۱۰۳-۱۲۰
۴. حسینی کشتان، میثاق (۱۳۸۴). "ارتباط بین سبک رهبری مربیان و انسجام تیمی تیم‌های فوتبال لیگ برتر ایران"، فصل (۸۶-۸۵)، نشریه علوم حرکتی و ورزش. ص ص ۱۰۱-۱۱۶
۵. خدا پرست، سیاوش. (۱۳۸۷) "بررسی رابطه بین سبک های رهبری وضعی با منابع قدرت در مدیران ادارات تربیت بدنی استان گیلان از دیدگاه کارکنان آنان"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج.
۶. خسروی زاده، اسفندیار، (۱۳۷۵). "بررسی رابطه سبک رهبری و خصوصیات شخصی مدیران تربیت بدنی موسسات و مراکز آموزش عالی کشور"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
۷. رضانی نژاد، رحیم و همکاران، (۱۳۸۹). "رابطه سبک‌های مربیگری با انسجام گروهی و موفقیت تیم‌های والیبال دانشجویان دختر دانشگاه‌های آزاد اسلامی". مدیریت ورزشی، شماره ۶. ص ص: ۴۶-۲۹.
۸. فراست، روبن، (۱۳۶۶). "روانشناسی ورزش (کاربرد مفاهیم روانی در تربیت بدنی و مربیگری)" ترجمه عیدی علیجانی و مهوش نوربخش، چاپ اول تهران دفتر تحقیقات آموزش سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران.
۹. قاسمی، سهیلا، (۱۳۸۶). "مقایسه سبک های رهبری مربیان رشته های منتخب ورزشی کشور"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج
۱۰. گودرزی، محمود، کشتی دار، محمد، (۱۳۸۱). "ارتباط بین مشخصات فردی با تحلیل رفتگی مدیران دانشکده‌های تربیت بدنی، غیرتربیت بدنی و مدیران دانشگاه‌های آموزش عالی"، مجله حرکت، شماره ۱۳، ص ص ۵۳-۵۴
۱۱. هاشم کوزه چیان (۱۳۸۰)، "مدیریت ورزشی"، چاپ اول، تهران، انتشارات دانش افروز.
۱۲. ماجدی، نیما. (۱۳۸۷). "بررسی ارتباط سبک های رهبری با برخی ویژگی های فردی مربیان فوتبال شهر تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج.

۱۳. مارتنز، رینر. (۱۳۸۵). "روانشناسی ورزشی"، راهنمای مربیان، ترجمه محمد خبیری، انتشارات بامداد کتاب.

۱۴. مظفری، امیر احمد و همکاران، (۱۳۸۴). "ارتباط بین سبک های رهبری مربیان تیم های ملی کشتی جهان با میزان نگرش به موفقیت آنان در کسب عناوین قهرمانی".

15. Ann Barbara, (1996), The effect of situational Leadership onorganizational; health and academic achiev

16. Hersey, P. Balanchard, K. and Natemeyer.1999. "Situational leadership, perception and the Impact of power, Grop and organizational studies " 4, No.4,(Dec.) , PP. 418-428.

17. Ronayne, L.S. (2004). Effects of coaching Behaviors on Team Dynamic: How Coaching Behaviors, Influence Team Cohesion and Collective Efficacy over the Course of a Season.

18. Scroggs and catherin. (1994.) Transational leadership characteristics and achieving styles of selected student leaders, University of Missouri p.113

19. Stogdil, R.M.1994. Hand book of leadership, Newyork: Free press.

20. Yuonne, M. (1993). "Sex-role Oriantation Coping Strategy and Perspective Woman Administrators". Educational Management and Administration. Vol: 21 . :Vol

21. Tatlah, Uzma, Hussain, ishtiaq (2012). Relationship between coching leadership styles and Demographickcharacterstcs of elementary andsecondary school teachers, educational research and reviews.

